

Humorina, avagy a nevetés napja

Odesszában több mint egymillió ember él. A lakosságnak csaknem a fele 30 éven aluli. Az óvodáskorúakat kivéve valamennyien dolgoznak vagy tanulnak, olykor pedig dolgoznak is, tanulnak is. De bármennyire is el lennének foglaltak, mindenkinek van szabad ideje.

Odesszában nem nehéz érdekesen eltölteni a szabad időt: a városban hat színház — operaháztól ifjúsági színházig —, cirkusz, filharmonia, sportcsarnokok, stadionok, klubok és művelődési házak és számos mozi működik. Tehát van hol szórakozni a fiataloknak.

De a szabad idő eltöltésének van egy másik, „aktív” formája is: amikor a fiatal odesszaiak nem a nézőközönség szerepét töltik be, hanem maguk is szereplnek, mint énekesek és táncosok, színjátékosok és költők, sportmérkőzések résztvevői. Néhány ilyen példáról számol be olvasóinknak az APN tudósítója.

A próba

— Halkabban, halkabban — szól a karmester. — A forte nem itt jön, hanem a második strófánál, amikor ezek a szavak következnek: „a legelső úrréplőtől”. Figyelem! Kezdjük!

Az Októberi Forradalom Gyár Októbrista ének- és táncgyűlésének énekesorát próbálja. A gyár a legkorszerűbbeket gyártja a mezőgazdaság számára. Az énekesor „A szó” című dal próbálja, Alekszandr Kraszov, odesszai zeneszerző alkotását. A komponista a berlini nemzetközi polbeat fesztiválon díjat nyert.

Az együttes szóloénekes, Nyikolaj Burgvejnij öt évvel ezelőtti ipari tanulóként jött a klubba meghallgatni egy hangversenyt. A klub előtt plakát függött, mely felvetelt hirdetett a kórusba. Nyikolaj nem sokat tévovált, hiszen ő nagyon szeret énekelni. Az iparitanuló-iskola elvégzése után a gyárba jött dolgozni. Hamarosan beiratkozott a technikumi esti tagozatra, megnősült, s a műhely Komszomol-titkára lett. Szabad ideje alig van, de ő továbbra is énekel a gyári klub kórusában.

— Remek! — int a karmesteri pálcával a dirigens helyeslően a basszus felé. — Most együtt az általl. Csak ne feledkezzenek meg a képről. Kezdjük!

1975 áprilisában az Októbrista együttes a győzelem 30. évfordulója alkalmából rendezett ünnepi hangversenyen az első helyre került a város Lenin-kerületének együttesével együtt. A díjazottak között volt Nyikolaj Burgvejnij, az együttes szóloénekes is.

— „De a szülőföldem örökre szeretem én” — mondja a karmester. — Jól van. Csak egy kissé lágyabban, ifrábban...

Most születik az együttes műsorának új száma, az a dal, amellyel a XXV. pártkongresszus tiszteletére rendezett hangverseny kezdődik.

Bemutatják

az intervenciót

Odesszában harmincnél több öntevékeny színjátékos együttes működik. 1975-ben volt a csoportok seregszemléje. A győztes a műgyetemisták miniatűr színháza lett, amely a Háború, az háború című darabot mutatta be.

A színház rendezője, a fizikai tanszék mérnöke, Eduard Koltinyuk a következőket mondja:

— Együttesünk munkáját nehezíti, hogy minden két-három évben változik a sze-

replógárda: az egyetemistákból mérnökök lesznek, és az ország különböző gyáraiban helyezkednek el. Az együttműködés mindig újoncok kerülnek, de ennek is megvan az előnye: minden újonctársaság új témát, új stílust hoz magával. Az ilyen színházban nincs megállás, kell és lehet is állandóan előrehaladni.

A világbajnok

Az ifjú technikusok klubját az Építők Művelődési Házában 1967-ben alakították meg. Akkor egy szobában a rádiókonstruktorok kis létszámú köre foglalkozott. Ma a klubban 11 kör működik, s ezekben 200 fiatal végez műszaki alkotómunkát.

A tenger mellett élni, és nem foglalkozni hajómodellezéssel? Ilyen nincs, állítják az ifjú technikusok klubjának tagjai, akik rádióirányítású hajómodellt szerkesztettek. Ez a hajómodell, amely a partról kapott utasítások szerint a legbonyolultabb manővereket hajtja végre a vizen, negyedik helyen végzett az országos versenyen.

A technikai modellezés közvetlen kapcsolatban áll a sporttal.

Az odesszai repülő sportklub egyik szobájában egy vitorlázógép modellje áll az asztalon. Tehetetlen gyermekjátékszerűnek tűnik. Szárnyai könnyűek és álltasszók, mint a szitakötő. „CSV-46” — olvashatjuk a jelzést a törzsén. A „CSV” azt jelenti, hogy Csup Viktor, a 46-os szám pedig azoknak a vitorlázógépeknek a számát, amelyeket ez a fiú készített.

A repülőmodellezők világbajnokságának egész története során Viktor Csup a legfiatalabb bajnok. Mindössze tizenhárom éves. A világbajnokságon 33 ország 90 modellezője vett részt. A második selejtező után már csak negyvenket maradt. Oriási volt az izgalom. Végül Viktor Csup került ki győztesen a tudás és az idegek harcából.

Mi győzelmének a forrása?

Viktor azt felelte, hogy az

baráti légkör, amely a klub sportolói körében uralkodik. Annak ellenére, hogy a versenyek nagy részében egyéni számokban indulnak, mindegyik igyekszik segíteni a másikon, megosztani a másikkal mind a technikai, mind a sportbeli tapasztalát. Nem véletlen, hogy egyszerre több sportoló szerepelt sikeresen: Anatolij Lifsic a szovjet népek szpartakiádjának helyezettje lett, Andrej Jerjomenko Ukrajna ifjúsági bajnokságát nyerte meg, Viktor Csup pedig világbajnok lett.

A nevetés komoly dolog

Végeredményben mind az öntevékeny művészet, mind pedig a sport sok-sok városban szépen virágzik, Odessza ebben a tekintetben nem kivétel. De van ennek a városnak sajátossága is: az egyik legvidámabb szovjet városnak tartják. Mellesleg szólva számos neves humorista, köztük az Odesszai elbeszélések szerzője, Babel, a Tizenkét szék és az Aranyborjú írói, Ilf és Petrov is odesszaiak voltak.

„Ez a város az egész országot megfertőzi vidámságával és elevenségével” — írta Odesszáról Konsztantyin Pauszovszkij. Ez nem azt jelenti, hogy az odesszaiak könnyelműek. Egyszerűen csak mosolyogni tudtak a nehézségeken, s ez a mosoly túlszolgáltatta őket minden bajon.

Odesszában évek óta egy szép hagyományt ápolnak. Egy népi ünnepről van szó, amelyen az egész város részt vesz, elsősorban természetesen a fiatalok. Ez a nevetés napja, amelyet április 1-én tartanak.

S amennyiben a szívből fakadó, igazi, vidám nevetés nem tréfádolog, a város komolyan és gondosan készül erre a napra. Az ünnepnek saját neve van: Humorina, van saját jelképe: egy tégely, vidám tengerész, mentőövvel a nyakában.

Jevgenyij Golubovszkij

Mi számít közös vagyonnak?

M. K.-né szegedi olvasónk a közös és a külön vagyonnról érdeklődik. Azt szeretné megtudni, hogy mi számít közös vagyonnak, illetve közös szerzeménynek. Mint írja — ha elválnak, mit kell megosztani férjével. Továbbá azt is szeretné tudni, osztolni kell-e azon a vagyontárgyon, amelyet valamilyen szülő vásárolt és saját gyermekének ajándékozta?

Az érvényes rendelkezések szerint a házasság megkötésével a házastársak között a házasság alatt társi vagyontársaság jön létre. Így a házastársak osztatlan közös tulajdona mind az, amit az életközösség fennállása alatt akár együttesen, akár külön-külön szereztek. Ez alól kivétel: azok a vagyontárgyak, amelyek valamelyik házastárs külön vagyonaéhoz tartoznak. A házastárs külön vagyonaéhoz tartozik az az érték, ami már a házasság-

kötéskor megvolt, valamint a házasság alatt örökölt vagy ajándékba kapott vagyontárgy, a személyes használatra szolgáló és szokásos mértékű, mennyiségű és a külön szerzett vagyontárgy. Amit olvasónk kérdezett — milyen kategóriába tartozik az ajándék —, az attól függ, hogy azt a szülő saját gyermekének ajándékozta-e, vagy közösen a házastársnak. Abban az esetben, ha a szülő kizárólag a saját gyermekének ajándékozta, akkor az

külön vagyonnak számít, ha pedig a házastársnak, akkor közös vagyonnak. Természetesen az olyan vagyontárgy, amely eleve valamelyik házastárs céljait szolgálja, az úgy tekintendő, mintha csak neki ajándékozta volna. (Például a gépjárónő foglalkozású feleségnek írógépet ajándékozta.) A külön vagyonhoz tartozó tárgy, ami a mindennapi közös életvitelhez tartozik, tizenöt évi házasság után közös vagyonná válik.

A felsorolásból olvasónk már el tudja dönteni, ha válnak, melyek azok a tárgyak, amelyek közös szerzemények, és melyek azok a tárgyak, melyeket külön vagyonnak lehet figyelembe venni.

Dr. V. M.

Bál a homokon

Hiába keres szórakozó fiatalot a kíváncsiskodó vasárnap esténként Csengelén, nem talál, néhány zenegépbömböletén, asztalhoz ragasztott alkoholistán kívül senkit. A művelődési ház „életveszélyessé” nyilvánított épület. Aki teheti, fogja magát, valamilyen „közlekedési jóságra” ül, és elmegy a környező településekre, vagy kimegy a négy kilométernyire fekvő Aranyhomok Tsz nagytermébe, a bálba.

1.

A templomhalmi iskola környékét (Csongrád megye legnyugatibb része) az arra való ember vadnyugatnak keresztelte el. Ezt a területet — a csengelei falut is átszelő kövesút — összeköti Kiskunmajsával és az E5-ös főútvonallal. Itt volt korábban a Honfoglalás Tsz irodája. Most a fiatalok kérésére szórakozóhelyiség, bálter-

em van ezen a vidéken. A fákkal körültételezett gazdasági épületek szomszédságában bömbölő hangszórók, szórakozni vágyók ricsaja, kocsmahangulat fogadja az érkezőt. Farsangi mulatságot hirdettek. Az épület köré guruló motorkerékpárok, autók tompa hörgéssel adják hírt, hogy gazdáik a végállomáshoz érkeztek. A „vagyonyabb” legények a bálterem ablakára reflektoroznak, távolból dallamkürt éles hangja rikácsol az egymást kergető, keresztező fénynyalábok sűrűjében. A bálolni akarók az ülésre dobott nagykabátra rávágják a kocsiajtót, biztonságos helyre teszik a csikozott bukósisakokat. A belső zsebből előkerül a fésű, a kezítőkör és a teremből jövő fény gyér világosságánál még egy utolsó frizuraigazítás, és megelégedettség után elindulnak.

Ki a kocsi, ki a bálterem irányába. Három, maskarába öltözött lány a ládák adta rejtekhelyről kilépve, egymást biztatja. Végül Miska, az ismerősi fiú segít erős karjával, egyenként az ajtóhoz viszi őket, innen már nincs se visszaút, se félelem.

3.

A zenészek a kornak megfelelő muzsikát játszanak. Tíz óra után, amikor bezár a faluban a vendéglő, beáll a bál. Mindenki mulat. Várost járt fiatalok a legújabb „süket”, rock and rollt, kiforgatót táncolnak. A szolidabbak félelmen próbálgatják a látott figurákat. A hangulatból ítélve azt hinné az ember, valamelyik városi diszkóban van. Az öltözékek, a zene, a hangulat ezt igazolja is. Változik a világ, a lendület. De csinján kell bálni a megállapítással, mert látni még oszlopnak dől — a kiszemelt lány vidámságán bőszerű —, tarkóig nyírt, vagy éppen talicskakerék-frizurás, hosszú pajszos, farmernadrágos fiatal, aki gyűlölettel néz minden idegent. Neki nem hozott semmit a változás a külsőkön kívül, a világra tárt ablak. Megmaradt a múltból, a zsebbe dugott bicikanál, az ököre húzott bokszerrel. Gondolkodásban nem tart lépést a korrall. Talán nem írtam volna le mindezt, a szórakozó csengelei fiatalokról, ha nem döbönt meg a hír, amit másnap az egyik ismerősöm mondott:

— Képzeld, tegnap este a csengelei bálban agyonszúrtak egy srácot.

— Képzeld, tegnap este a csengelei bálban agyonszúrtak egy srácot.

2.

— Kapjunk be valamit — invitálja a visszapillantó tükrörel, a macskaszemmel felszerelt, biciklivel érkező pelyhes állu suhanc a barátját, aki éppen lezárta, és a kerítés oldalához kötötte a „kerek lovat”.

— Gyerünk. Mit iszol? — Amaz: — Mindegy, csak megártson.

A rögtönzött csapszék nyíló ajtaja füstöt és zsvajvt okádik. A kicsi, körülbelül kétszer háromméteres helyiségben, ahol mint csúcsforgalomban idején, a várótermi pénztárablak előtt, úgy tolonganak a fiatalok, és néhány szeszkanán, alkohol marta gomyru, karikás szemű felnőt. Sörét, pálinkáért, jaffáért. Zsörtölődés. A kiszolgáló fehér köpenyben sajnálkozik. Nem tud eleget tenni a kérésnek, várni kell, mert az egyik decis pohárra a rendező daczból rálépett, a többi meg kezében van. Nem lehet sietetni az ivást, mert annál rosszabb. Hamarabb berugnak. Páran hátukat a falnak vetve alszanak a cementszákokon.

Közben kívül, a sötétben úgyet sem vetve a csodülök.

Dr. Sipos Miklós adjunktus

Majoros Tiber

Lengyel, magyar és szovjet kutatók közös tanulmánykötete

A József Attila Tudományegyetem rendszeres kiadványainak sorában a közelmúltban megjelent politikai gazdaságtani tanulmánykötet a szocialista országok egyetemesei, s ezen belül az egyes tanszékek között kialakult és fejlődő többoldalú együttműködés konkrét részeredményeit is tartalmazza. Hiszen a kötetben a Politikai Gazdaságtan Tanszék munkatársain kívül helyet kaptak az odesszai és a lódzi egyetem kutatóinak tanulmányai is.

A magyar nyelvű kötet szerzői és dolgozói a következők:

Dr. Caban Weslav (a lódzi egyetem docense) „A nemzetközi vállalatok műszaki-szervezési eredményeinek kivitele” című tanulmányában a műszaki-szervezési és a szellemi termékek exportjának jelentőségét, lehetőségeit, közvetlen és közvetett formáit vizsgálja, a lengyel tapasztalatok alapján. Aktuális tanulmányának megálapításai a magyar közgazdászok számára sem érdeketlenek.

Levcsenko Ludmilla A. (az odesszai Mecsnyikov Egyetem docense) „A szakképzett munkaerő újratemelésének sajátosságai a Szovjetunió mezőgazdaságában” című tanulmányában a közgazdasági irodalomban kevésbé tisztázott kérdések áttekintésére vállalkozik. Értékes megállapítása, hogy a fejlett

szocializmusban a mezőgazdasági munkaerő újratemelése egyre jobban a szakképzett munkaerő újratemelésévé válik.

Dr. Lobunec Alekszej G. (az odesszai egyetem egyetemi tanára) „A társadalmi termelés arányosságának kérdéséhez” című tanulmányában sokoldalúan bizonyítja, hogy az arányosság általános kiváltó oka a társadalmi munkamegosztás. Figyelemre méltó, ahogyan a szerző az arányosság törvényének általános jellege mellett érvel.

Dr. Nagy Lajos (tanszékvezető egyetemi tanár) „A különböző ráfordításformák szerepe a szocialista mezőgazdasági újratemelésben” című tanulmányában újszerű csoportosításban sorra veszi és elemzi az egyes ráfordítások hatását a mezőgazdasági növekedésben. Erdeme, hogy új módszertani

alapon vizsgálja a teljes termelékenység alakulását az 1961—1972. közötti időszakban, és fontos következtetéseket von le az ipar és a mezőgazdaság összehasonlításából.

Dr. Mayer László adjunktus „A mezőgazdasági termelőerő és fejlesztésével kapcsolatos főbb feladatok Tanulmányában” című tanulmányában részletesen elemzi egy fejlődő ország lehetőségeit a termelőerők gyors fejlesztésére területén. Értékes vonása a dolgozatnak, hogy következtetéseit vonatkoztathatók a fejlődő országok nagy részére is.

Dr. Tóth László adjunktus „Gazdasági prognosztika és rendszerméleti szemléletmód” című tanulmányában azokat a rendszerméleti és rendszerszemléleti kérdéseket tárgyalja, amelyek segítséget nyújtanak a megalkotott, megbízhatóbb gazdasági prognózisok készítéséhez. A tanulmány bemutatja egy, a gyakorlatban is hasznosítható rendszerszemléleti prognózis készítésének fázisait.